

„EGY RÉTEGET VONZ MAGÁHOZ A TÁRSASÁGUNK”

HOBBIKÖZÖSSÉG

Interjúalany:

P. I. (41 éves, férfi), Szeged

Kérlek, mondj pár szót magadról, szüleidről!

P. I. vagyok, Szegeden, 1968. január 4-én születtem. Az édesanyám háztartásbeli volt. Én már nyolcadik gyerek voltam, elég késői, ezért ő már nem is nagyon dolgozott. Az édesapám az akkori Szegedi Hangszergyárban volt fejlesztőmérnök, de még gyerekkoromban nyugdíjba ment.

A szüleid milyen közösségekben vettek részt?

Annak idején, – ez még ugye a hetvenes években volt – területi lakófelügyelő volt az édesapám. Tehát elég nagy mozgás volt nálunk, mert ő jegyezte be, hogy ki költözött, hova költözött, mikor és honnan ment. Az olvasás szeretete tőlük maradt meg számomra.

Milyen fiatalkori közösségekben vettél részt?

Gyakorlatilag általános iskolában már indult a rajzszakkör, abban folyamatos tag voltam. Iskolán kívüli dolog a Galaktika Sci-fi Klub volt, amelynek 11-12 éves koromtól, tehát 1980-tól kezdve tagja voltam.

Ezek közül a közösségek közül melyik működik még ma is?

A Galaktika Klub működött a legtovább, olyan 1992-ig, 1993-ig. Ennek utódja, illetve közreműködője az alkotótábor, a Szefantor, a Szegedi Fantasztikus Alkotótábor.

Illetve három éve újból megalakult ez a sci-fi klub, főképp film- és tudományos klub működési körrel.

Milyen családon kívüli formális közösségekben vesz részt?

Nyilván első sorban vannak a munkahelyi közösségek. Az mondjuk nálam elég szabad dolog, mert van egy bt.-m, és azon keresztül szerződéses viszonyban vagyok a cégekkel. Ott is vannak havi gyűlések, tehát ez az egyik közösség. Ezen kívül nyilván van baráti társasága az embernek. Továbbá a Nova Klub, ami egy sci-fi klubszerűség. Van a tábor, ami megint egy kicsit más közösség átfedésekkel. A magyarországi sci-fi életben is van egy laza közösség, aminek már közel harminc éve, 1980 óta részese vagyok. Mindenkit ismerek, és tágabb-közelebbi viszonyban vagyok mindenkivel. Van egy szűk rész, körülbelül tíz-tizenöt ember, akivel folyamatos kapcsolatban vagyok. Tehát ez is egy külön közösség. Én azt hiszem, hogy ennyi, ez a négy-öt van.

Mennyi idő fordítasz átlagosan hetente a közösségi kapcsolattartásra?

Hát szerintem egy öt-tíz óra megvan hetente, ha hozzáveszem az internetes kapcsolattartást is. Telefon, internet, illetve a szegediekkel nyilván a személyes kapcsolat is megvan.

Le kell mondanod valamiről a közösségi tevékenységekért?

Mivel az idő az, ami manapság a legkevesebb az embernek, ezért rangsorolni kell, hogy most mire szánom az időmet. Nyilván arra szánom, ami a legfontosabb: a közösségi élet, a barátok, klub, ez a fontos. És ennek érdekében mondjuk más dolgokat háttérbe helyezek.

Mennyire fontos a közösségi életed saját elégedettségéhez?

Teljesen.

Melyik számodra a legfontosabb közösség?

Az alkotótábor, azt emelném ki, hiszen idén már a huszonegyediket rendeztük, ebből az utóbbi tizennégyet én csináltam. Én voltam a fő szervezője, szponzora. Tehát ez már egy hagyomány, egy rendszeresség az életemben. Már a gyerekem is úgy építi fel a nyarát, hogy a tábor egyértelmű dolog neki. Erre fordítok időben is a legtöbbet, hiszen ezt évről évre meg kell szervezni, biztosítani kell a háttérrel, előadókban, anyagi feltételekben. És magában – mert ez egy alkotóház – az ottani körülmények befolyásolásában is nagy szerepem van.

Hányan tartoznak ebbe a közösségbe?

Hát olyan 40-50 ember az, aki rendszeresen megjelenik.

Hogyan toboroztok új tagokat?

Még az elején nehezkesebb volt, hiszen ezt valahol meg kellett hirdetni. Fórumokon, annak idején, mikor még nem volt internet, elég nehéz volt. Mivel, ez már egy 21 éves dolog, hirdetésre már semmit nem kell fordítanunk. Szájhagyomány útján terjed, mindenki ismerősöknek, egyebeknek szól. Van egy felső korlát, 55 fő, aminél többet nem is tud befogadni ez az alkotóház. Ott mozgunk mindig alatta egy kicsivel, épp még kényelmes létszámban. Tehát nem kell hirdetni semmiféle szinten, terjed a híre.

Milyen gyakran szerveztek összejöveteleket?

A táboron kívül nyáron, amely egy tíznapos főtábor. Általában van a vidékieknek egy évben két utótábornak nevezett dolog. Vidéken én a Szegeden kívülit értem, tehát ebbe Pest, Veszprém, Sopron, Győr, Eger is benne lehet, mert az ország nagyon sok tájáról jönnek. A szegediekkel a klubon keresztül is tartjuk kétheti rendszerességgel a kapcsolatot.

Kéthetente mennyi időre és hol találkoztok?

Kéthetente ez maximum 3-4 óra. A Bálint Sándor Művelődési Házban, Újszegeden, egy kis terem van számunkra biztosítva, maximum 15 fő, aki el szokott jönni.

Milyen pozíciót töltesz be ebben a közösségben?

Én vagyok a háttér, a szervező. Egy-két ilyen névleges vezető is vagyok, mondjuk, de inkább a háttér. Mert már fiatalabbakat néztem ki, hogy vezessék ezeket az eseményeket.

Kik csatlakoznak ezekhez a közösségekhez?

Akik a sci-fit szeretik, hiszen ez egy sci-fi tábor, és sci-fi klub, az egyesületünk is erre próbál alapulni.

A tagok között van tényleges kapcsolat?

Igen, itt baráti kapcsolat is van, lazább kapcsolat is. Van, akiknek csak egy nyári program az, hogy lejárnak ide, olyan közösségbe, amit szeretnek. De én azt mondom, hogy ebből a 40-50 emberből harminccal rendszeres kapcsolatot tartunk, ha máshogy nem, az interneten keresztül, de mindenféleképpen rendszeres a kapcsolat.

A tagok a vezetőkkel személyesen és Interneten tartják a kapcsolatot?

Ez egy országos dolog, tehát a személyes találkozás ritkább, az internet a fő kapcsolódási pont, illetve a telefon.

A tagoknak mekkora a beleszólása a közösséget érintő döntésekbe?

Mindig várjuk a javaslatokat, tehát teljes körű beleszólásuk van. Például ha szeretnének egy új előadót meghívni, alkotónapnál, a programoknál meg tudják határozni, hogy ők mit szeretnének épp most, diafestést, agyagozást vagy bármit. Teljes beleszólásuk van a dologba. Ez egy közös elhatározás, egy rendezvény.

A tagok egymás között is kommunikálnak?

Természetesen, nem csak rajtam keresztül megy az információ. Az interneten van egy-két fórumunk, ahol mindenki mindenkivel beszélget. Illetve nyilván a pestiek szorosabb kapcsolatot tartanak, sűrűbben találkoznak egymással. Veszprémből is legalább vannak öten vagy hatan, akik a saját kis külön csoportjukat jobban istápolják. Nyilván ez a távolság függvénye, hogy ki melyik csoporttal van sűrűbb kapcsolatban.

Vannak olyan tagok is, akik akadályozzák a közös munkát?

Nem igazán. Az emberi konfliktusok egy tíznapos eseménynél mindig megvannak, de nem számottevőek. Akadályozást én nem mondanék, inkább a szokványos emberi konfliktusok; ha üdülni elmegy két család, már ott is előfordulnak. Ez meg tíz nap, ötven ember, itt nyilván több van belőle, de nem jellemzőek.

A tagok mennyire elégedettek a közösség működésével?

Az idei felmérésünk alapján – akár szóbeli, akár netes felmérésben – mindenki száz százalékgig elégedett volt.

A tagok nyújtanak segítséget egymásnak?

Igen, száz százalékgig. Itt megint hangsúlyozom ezt a helyi jelleget, tehát ha Pestre költözik valamelyik olyan ember, aki jár a táborba, az nyilván nem Szegedről fog segítséget kérni, hanem a pestiektől. A magánéletben ezek a segítségek folyamatosan működnek. Mivel ezek baráti kapcsolatok is.

Érezhető a tagok életminőségében változás a tagság következtében?

Olyan szinten érezhető, hogy a legtöbb, a 60 százaléka ennek a közösségnek már legalább 10-11 éve visszajár, van, aki régebben. Az újak – ugye az életkorfüggő – van, aki 22 éves, ő 15 éve nem jár még ide, ő csak 7 éve jár, de talán életminőségbeli változás az is, hogy ha két üdülést terveznek nyárra, abból az egyik biztosan a tábor.

Tudom, hogy sokat jelent nekik, és pozitívan tudnak távozni. Nem jönnek szívesen, hogyha nem okozna nekik ez valamilyen plusz dolgot.

Kapcsolatban áll-e más szervezetekkel a közösségetek?

Alapvetően egy sci-fi táborról beszélünk. Magyarországon a sci-fi élet a rendszerváltás után, mint bármilyen más közösségi élet is, egy kicsit parkolópályára került, de mára már talán élesztjük föl. Van egy újság, egy havilap, azzal kapcsolatot tartunk, ez a Galaktika. Van olyan táborlakó, aki a szerkesztőség tagja, tehát egész közvetlen kapcsolatot tart. Van egy Avana nevezetű sci-fi egyesület, azzal is jó pár átfedés van, jó pár táborozó annak a tagja. Illetve talán rajtam keresztül is, én már a HungaroConra rendszerváltás előtt is jártam, azóta is járok. Illetve a Zsoldos-díj bizottságban benne vagyok, ami egy irodalmi zsűri. Ami Magyarországon sci-fi élet: a könyvkiadás, lapkiadás, egyesületek, klubok, abban mindegyikben van átfedés a táborral, mivel a tábor országos. Ez egy rétegműfaj, a sci-fi egy rétegtársaságot vonz magához. Innentől kezdve egy tízmilliós ország amúgy sem nagy, ennek a rétege még kisebb, mindenki ismer mindenkit.

Ezek az együttműködések zökkenőmentesek és folyamatosak?

A zökkenőmentességet száz százalékig nem mondanám, emberi konfliktusok vannak, de azt mondom, hogy elég jól kezd működni ez a dolog. Az utóbbi négy évben nagyon nagy fejlődés volt.

Milyen a közösség külső megítélése?

A közösség külső megítélése téves. Magának a science fictionnek a megítélése téves, hiszen mondjuk egy angolszász területen ezt igen komolyan a posztmodern irodalmak közé sorolják, és a díjazás, a megítélés is inkább ott van. Nálunk még mindig az ufó és a Csillagok háborúja, tehát inkább negatív megítélése van a sci-finek. Mondjuk a hollywoodi filmeknek is köszönhetően.

Mesélj két olyan emberről, akik ebből a közösségből a legközelebb állnak hozzád!

Legyen az egyik Karcsi, 50 éves. Ő még régen – amikor 1980-ban beléptem a Galaktika Klubba – ennek volt a vezetője. Tehát ő is alapvetően szereti a sci-fit. A tábort ő alapította meg, az azóta eltelt 28 év alatt igazából baráti kapcsolat is kialakult közöttünk. Tehát több mint két tag közötti viszony, baráti kapcsolat, hetenkénti összejárással, egybekkel, a családok összejárnak folyamatosan.

Miről beszélgettek vele a leggyakrabban?

Mindenről. A heti rendszerességű barátság azt feltételezi, hogy nincsenek tabutémák, tehát az életben bármiről beszélgetünk.

Közügyek is felmerülnek?

Közügyek, persze, politika, azt nem tudjuk elkerülni hosszú távon.

És a másik személy?

Legyen Sanyi, 39 éves, ő is a sci-fi élet oszlopos tagja, 1988 óta. Egy európai sci-fi rendezvényen találkoztunk, akkor kerültünk közelebb. Magyarországon a legkomolyabb sci-fi író, és vele is baráti viszonyt ápolok. Nála a messzeség egy kicsit korlátozó, bár Budapesten lakik, havonta egyszer találkozunk, azon kívül neten és telefonon tartjuk a kapcsolatot. A családjaik is ismerik egymást, összejárunk néha, gyakorlatilag ugyanaz, mint az előző.

Ez a két ember a baráti társaságodba is beletartozik?

Igen, mindenképpen.

Miért tartod fontosnak a társadalom szempontjából a közéleti munkádat?

Dicsérjem magamat? Ebben nem vagyok túl jó, de azért próbálkozom. Ez a közösségi munka – rétegműfajról beszélünk – ennek a közösségnek az érdeklődési köre. Családosan jelennek már meg a táborban az emberek. Ötven ember minden évben jól érzi magát. A kisközösségek építik fel a társadalmat, tehát a családdal indul. Aztán vannak az úgynevezett kis civil közösségek, akik nem különböző politikai pártokhoz csatlakoznak, vagy csak érintőlegesen. Ez is kisközösség, azon belül a tábor is, illetve a klub is, ami működik Szegeden, és erre mindenféleképp van igény. Innentől kezdve én úgy gondolom, hogy ez pozitív hatással van a magam nagyon kis hangyányi szintjén a társadalomra.

Melyek a közösség legfőbb céljai?

Hogy jól érezzük magunkat. Ez egy kicsit túl általános, de valójában azért a cél, hogy hasonló érdeklődési körű emberek bizonyos időn keresztül egy helyszínen jól érezzék magukat, és talán még a saját területünkön – ami a sci-fi –, előrehaladni tudományos előadásokon. Magának a műfajnak az elismertsége mindenképpen egy jó cél nálunk. A magyarországi sci-fi alkotók, akár írók, akár rendezők, rajzfilmek semmivel sem rosszabbak, mint a külföldiek. Ezeknek az elismertetése mindenféleképpen fontos dolog, és a közösség megítélésében is fontos, hogy pozitív szerepet kapjon. Amiben most a sci-finél inkább egy pozitív jelen és jövőkép kialakítása a fő mozgatóerő.

Látsz változást a célok megvalósításában?

Látok. Azért mondom, hogy a rendszerváltás után nagyon parkolópályára került a dolog, utána nagyon összerosódott jó pár nem kellő fórummal, például Csillagok háborúja, természetgyógyászat meg különböző ezoterikus valós vagy szélhámosságok. Eltelt ugye 15 év a rendszerváltás után, a nagy ellentétek kisimultak. Most már nagyobb együttműködés van magán a sci-fi táboron belül is. Úgy gondolom, hogy kifelé is egyre elismertebbek vagyunk, hiszen egy szegedi, egy pesti, de egyre több egyetemről jönnek a hírek, hogy ott szemesztereket vesznek fel a sci-fi művészet,

filmművészet, irodalom iránt érdeklődök. Budapesten külön tanszéke van ennek, az ELTE-n, S. Margit vezetésével, aki a Zsoldos-díj Bizottság elnöke.

Ezek a sikerek milyen mértékben köszönhetők a vezetőknek, illetve a tagoknak?

Szerintem 50-50 százalék. A vezetők szerepe is nagyon fontos, hiszen ők szabnak meg bizonyos irányokat, ők azért irányomják a bélyegüket a társaságokra, szerveződésekre, de tagok nélkül nem megy a dolog. Ha a tagok negatívan állnának hozzá a dolgokhoz, akkor nem jutnánk sehova. Itt a tagok között – most mondhatnám a hagyományos dolgot, hogy a takarítónőtől a gyárigazgatóig – ez valójában így is van, van gyárigazgató, bankigazgató, egyszerű segédmunkás, van pék, van ápolónő, mindenfajta, van fül-orr-gégész közöttünk, minden rétegből vannak, és összeköt mindenkit ennek a dolognak a szeretete.

Céljaitok megvalósításához kulturális, társadalmi, gazdasági tőkéket is meg kell mozgatnotok?

Idén fordult elő először, hogy az alkotótábor pályázott, nyert is Szegedtől 50 ezer forintot. Idáig önerős dolog volt – főképp én voltam a szponzora –, de most már önjáróvá vált. Más országos rendezvények is szoktak igényelni támogatást, és kapnak is. A kulturális alapból szoktunk kapni támogatást, és ez nem rendszer- vagy kormányfüggő, ez már az utóbbi 10-12 évben működik. Nem sok támogatást, de mindig kapunk rendezvényekre.

Ha felmerülnek a közösségen belül konfliktusok, ezeket hogyan oldjátok meg?

Mint bármi más közösségen belül, vagy tudunk hatni egymásra pozitív irányba, vagy nem tudunk. Nem minden konfliktust lehet megoldani.

Vannak a társaságban hangadók?

Igen, természetesen. Minden közösségben vannak központi emberek, akik szervezik, akik jobban odafigyelnek a dolgokra, akik szeretnék saját véleményüket átvenni a töb-

bieken. Mindenhol vannak egyszerűen csak tagok, akik csak élvezni akarják az egészet, tevékenyen nem akarnak részt venni benne, de nagyon szívesen veszik a dolgokat.

A helyi ügyeket illető döntésekben mennyire tudsz részt venni?

Helyi ügyekben talán az egyesületen keresztül. Mert működik egy egyesületünk is, ami most már ezt a tábort támogatja a programjával. Egyéb közösségi rendezvényeken is részt veszünk a városban, akár egy iskolai pályázaton, akár bármilyen kitelepülés napon. Nemsokára lesz a Mátyás-templomnál egy kulturális ifjúsági rendezvény, amelyen mi is részt veszünk. Minimális szinten így tudunk beleszólni a döntésekbe, ahova elmegyünk segíteni. Illetve az alkotóházzal, ahol működünk, ott azért meghatározó szerepünk van. Nagyon kis szinten – ha politikailag nem is, de talán gazdasági szinten – minimális dolgokra tudunk befolyást gyakorolni. Például, ha ifjúságtámogatásról beszélek, amibe mi bele tudunk folyni.

Van olyan javaslatod, amely javítana a helyi körülményeken?

Azt látom, ha több aktív ember van, akkor jobban mennek a dolgok. Most a város, hogyha tízmilliót, vagy százmilliót vagy egymilliárd forintot szór kulturális dologra, akkor se lesz jobb a helyzet. Akkor lesz jobb a helyzet, hogyha egyre több ember vesz benne részt, tevékenyen. Nemcsak az, hogy elmegyek egy rendezvényre, és állok a nézők közt, hanem meg is szervezni, anyagi erőforrásokat is lehet a városon kívül is felhajtani. Ez régi dolog, hogy az államtól várjuk itt a mannát, hogy lehulljon, és azt majd szétosztjuk, az már régen nem működik. Én is körbejártam itt vállalkozókat, cégeket, boltokat, egyebeket, hogy támogassák a rendezvényeimet. Én azt mondom, hogy bizonyos szinten sikeresen. Ezt ugyanúgy mindenkinek végig kell járni, és ha egy kulturális rendezvény lesz a városban, jobban foglalkoznak a fiatalokkal, több esélyük lesz, jobban látják a világot. Én azt mondom, aktív emberek kellenek hozzá, nem felső intézkedés.

Megosztod a javaslataidat valakivel?

Igen, amikor eljutok fórumokra. Ilyen volt például a Bartók Művelődési Központ, amikor még működött, akár a Bálint Sándor Művelődési Ház. Ott vannak más civil szervezetek is, néha leülünk, és ezeket át szoktuk beszélni. Aztán valaki hallgat rám, valakire én hallgatok, valahol alakulnak a dolgok pozitívan.

Hogyha a saját településed nagyobb összeghez jutna, mire kellene fordítania?

Tisztaság, zöld terület, ez lenne a két legfontosabb dolog.

Részt vennél-e közösségeddel valamilyen megmozduláson, tüntetésen, petícióátadáson?

Nem.

Szoldán Zita